

HECE TAŞLARI

29

aylık şiir dergisi

On5temmuz2017

elektronik haberleşme adresi

hecetaslaridergisi@gmail.com

BU SAYIDA

Seyfettin KARAMIZRAK / Prof. Dr. Muharrem DAYANÇ / Ferqane MEHDİYEVA / Mehmet ÖZDEMİR / Ekrem KAFTAN / Mehmet GÖZÜKARA / Mustafa ÖZÇELİK / Mustafa Ökkeş EVREN / Yunus KARA / Osman AKTAŞ / Mustafa ERKENEKLİ / Mustafa OĞUZ / Halit YILDIRIM / Mehmet BAŞ / Hızır İrfan ÖNDER / Fikret GÖRGÜN / Züleyha Özbay BİLGİÇ / Lütfi KILIÇ / Kadir ALTUN / Muhammet Emin TÜRKYILMAZ / Erol BOYUNDURUK / Hacer ALİOĞLU / İbrahim SAĞIR / Halil GÜRKAN / Mehmet Fatih KÖKSAL

BOŞ MEZAR

İşte kapınızı tıklatıyorum, ölüm var ay gardaş haber vereyim, olur ya aklından fırlayıverir, bu dünyanın cangaması içinde, nefsin okşandıkça kuyruk dikelir, farkına varmadan aslan olursun, hizmetine girer tilkiler kurtlar, dünya güllük gülüstanlık sanırsın, yediğin önünde yemediğin çöp, şükür makamını teget geçersin, *var git ölüm bir zamanda yine gel* türküsün dinlerken ritim tutarsın.

Koy söyleyim tekrar olsun ölüm var, yanımızda yönümüzde her yerde, ekranlarda canlı canlı izlerken, öküzün trene baktığı gibi, bakarız gözümüz alacalanmaz, yüreğimiz et parçası it yemez, komşumuzda çığlık kopar bir gece, başımızı yastıklara gömeriz, nasıl olsa acısını paylaşan, biri vardır arar çıkar gelirler, diye kendimizi sorumluluktan, kenara atsakta kurtulamayız.

Her doğan ölecek ölmemek yasak, yasağı delegecek yok başka yasak, herkes bir hayırlı ölüm peşinde, kimi gökte yiter suda kaybolur, kiminin ölüsü dirisi olmaz, gelirse habersiz gelir her ölüm, gidenin peşinden sözler yarışır, kimi cehenmemden çukur der geçer, kimi der cennete açılan kapı, beyaz bir kundakla pazara gelen, siyah bir takımla girmez mezara.

Boş mezar dediysem beleşte değil, mezar da mezar ha gireni yutar, ne tahtaya hacet ne de birkete, etrafında yine kendi mamulü, yanını yönünü örtecek kadar, sıra sıra kerpiçleri dizilmiş, bakınca insanın canı çekiyor, hele bu da benim gibi şairse, *zaman kısa ben yorgunum yol uzun*, bu mezar bedava n'olur nasip et, Efendime komşu sekiz karışlık, Cennet'ül Baki'de konak olayım.

Tayyib ATMACA

SESSİZCE

Seyfettin KARAMIZRAK

Bu dünyaya bel bağlama, ebediyen kalınmaz
Hayat hayal aldanırsın, felekten gün çalınmaz
Canın çeker arzu bitmez, fakat doyum alınmaz
Bir gün gelir öldüğünü, her kes duyar sessizce
Namazına dostlar gelir, son kez uyar sessizce.

Vakit kalmaz günler geçer, ellerinden kayarak
Çok ağlarsın nadim olup, her 'keşke' yi sayarak
Fırsat varken tövbe eyle, günahlardan cayarak
Üç beş parça beyaz kefen, örtünürsün sessizce
Servetinden yalnız bunu, götürürsün sessizce.

Her şey fani kıymeti yok, sonu gelip yitmeden
Oyalanma kadrini bil, ömrün henüz bitmeden
Nefse uyma azık topla, son mekâna gitmeden.
Bir kaç seven cenazeni, bir gün yıkar sessizce
Ecrin yoksa kabir dardır, her gün sıkar sessizce.

Yeter artık hata yapma, günün geçsin zararsız
Bir yolcusun azık topla, haydi durma kararsız.
Ölüm gelir mutlak bulur, kaçamazsın, yararsız
Ahbap yaren son adrese, teslim eder sessizce
Güvendiğin gençlik biter, etme heder sessizce.

Fırsat kaçar pişmanlıkla, yaşlar dolar gözüne
Ecel gelir yalvarsan da, hiç aldırılmaz sözüne
Çaren kalmaz vaden dolar, fîrak düşer özüne.
Bütün bunlar inan gerçek, gelir çatar sessizce
Bir kaç dostun üzerine, toprak atar sessizce.

Ferin kalmaz fayda vermez, hiçbir ilaç ağrına
Ruhun uçar toprak basar, sarar kara bağrına
Feryadını duyan olmaz, kimse gelmez çağrına.
Komşun, eş dost birbirini, avuturlar sessizce
Yıllar geçer kimse gelmez, unuturlar sessizce.

ŞİİR VE GELENEK ÜZERİNE KONUŞMALAR/üç

Prof. Dr. Muharrem DAYANÇ

Konuşturan: **Tayyib Atmaca**

Önünüzde tarihi bir kapı var ve siz bu kapıyı elinizde avuç alanınızı aşan bir usta elinde düğümüş bir açar ile sözün kapısını açtığınızda gelenek ve şiir üzerine döşediğiniz, ruh ve gönül işçiliği ile süslediğiniz şiir otağı nasıl meydana geldi?

Soruyu daha çok şiir ve gelenek bağlamında anlamının doğru olduğunu düşünüyorum. Fakat cevaba geçmeden önce gelenek kelimesinin sözlükteki anlamına bakmakta yarar var: “Asırlar boyunca nesilden nesile geçerek gelen ve bir topluluğun fertleri arasında sağlam bir bağ, ortak bir ruh meydana getiren her türlü âdet, alışkanlık, davranış biçimi ve kültürel değerler, örf, anane.” (Kubbealtı Lugatı)

Benim gelenekten anladığım, “geçmiş, bugün ve geleceği tek potada eritmek, zaman ve mekân üstü bir forma ulaşmak.” Fakat bunu yapmak her faniye nasip olur mu? Hiç sanmam. Şunu söylemeye çalışıyorum; büyük sanatçıların eserlerinde hem geçmişe ait izler, hem bugünün esintileri, hem de geleceğin öngörüsü kol kola yürür. T.S. Eliot da benzer şeyler söylüyor: “Şair yalnız ‘hal’de değil, ‘geçmiş’in ‘hal’le kesiştiği anda yaşamadıkça; yalnız gelmiş geçmiş olanın değil, fakat ‘hal’de yaşananın da şuurunda olmadıkça, ne yapması gerektiğini bilemez.”

Şiir geleneği daha çok şiir pratiği üzerinden konuşulmalı, ama bahsin teorik arka plânı da ihmal edilmemeli. İlk soruda daha yorulmamışken bende gelenek ağacının kökenini oluşturan birkaç kitabın adını anmak isterim. Aklıma gelen ilk üç kitap Gelenekten Geleceğe (Muhsin Macit), Geleneğin Direnişi (Beşir Ayvazoğlu) ile Edebiyat Üzerine Düşünceler (T. S. Eliot). Bu konuda yerli ve yabancı yazarların çok sayıda kitapları var. Bu üç kitaba başka neleri ekleyebilirim diye şöyle bir düşününce aklıma; mese-la, Ertan Örgen’in Türk Şiirinde Gelenek, Sadettin Ökten’in Gelenek, Sanat ve Medeniyet, Cevat Akkanat’ın Gelenek ve İkinci Yeni Şiiri gibi daha çok Türk edebiyat ve kültürünü önceleyen eserler geliyor. Eric Hobsbawm&Terence Ranger öncülüğünde hazırlanan Geleneğin İcadı nasıl unutulur?

Şiir otağımı varlığını daha çok kendisinden şiirler okuduğum şairlerin dizelerine borçluyum. Her gün biraz daha yükseliyor. Daha da yükselsin, şiirin mavi göğüne değsin isterim otağ. Çatısını örtmek nasip olur mu bilmem. Ayrıca buna gerek var mı, onu da bilmiyorum. Şiirde, sanatta, bilimde yüce gönüllüğü elden bırakanlar bana hep itici gelmişlerdir.

Duvarlar yükseldikçe daha zor beğeniyor insan, cılız sesleri daha az duyuyor. Çünkü şiir, bir ömürlüğüne ladese tutuşmaktır evrenle. Kaybeden şair oluyor.

Yanınıza genç bir şair adayı geldi, elinde üç beş tane şiiri var ve günümüz şairlerinin parmak izlerini taşıyan ya da taşımayan şiir eskizlerini size sunarak “ağabey bu şiirlerimi bir bakar mısınız, benden şair olur mu?” dedi. Bu şair adayının yol hazırlığı gönül çantasında neler olmalı?

Çok hoş bir soru bu ve sıkça karşılaştığım bir durum. Böyle durumlarda yıllar önce öğrencilerimin Fazıl Hüsnü Dağlarca ile Eskişehir’de yaptığı röportajı önlerine koyuyorum. Dağlarca’ya bu konu bağlamında sorulan soru şu: “Şair ve şair adayları geleneği nasıl anlamalı ve değerlendirmelidir?”

Şairin cevabını birlikte dinleyelim; “Şair ve şair adayları, bak burada yine bir sözüm aklıma geldi: ‘Sanat eseri hem bir pusula gibi gidilmesi gereken yönü göstermelidir, hem de bir saat gibi içinde bulunduğumuz zamanı, anı göstermelidir.’ İşte bu söz seni belki tatmin eder. Daha açıklarsak şöyle söyleyeyim; geleneğin her şeyini öğreneceksiniz. Bir şey daha söyleyeyim. Bana birçok şair sormuştur, **nasıl şiir yazalım?** Dedim ki onlara, hâlâ da söylüyorum, Türkçede kullanılan on beş tane hece vezni vardır revaçta, otuz tane de aruz vezni vardır. Divan edebiyatını kuran aruz vezni. Elli defter al arkadaş; her deftere bir vezin yazacağım ben aruzdan ve heceden. O defteri o vezinle dolduracaksın. Hatasız, okuyacağım bir tek vezin düşüklüğü, kafiye düşüklüğü olmayacak. Sonra beraber oturacağız o defteri yakacağız. Sen şiire başlayacaksın. Bunu dediğim adam kapı sokak kaçıyor. Zor geliyor. Emin olun arkadaşlar ben yalan söylemiyorum. Bütün hayatımı örnek vererek söylüyorum. El var ya şu el, bu el ayrı bir insandır. Ben kalemi tuttuğum zaman, bu el kendiliğinden ne iş yapacağını biliyor. İnanın biliyor. Daha ikinci, üçüncü kelimeden itibaren bu şiirin hangi kalıpla yazılabileceğini -affedersiniz- hangi vitesle imaj koyacağını bilir, bilmelidir. Zaten ben bir kitaba başlarken evvela o kitabın sözlerini, sözcüklerini hazırlarım. İkincisi o kitaptaki konuyu en az on kitaptan okurum.

Üçüncüsü hangi imaj derecesiyle şiir yazacağım, hangisi ona uygun olur onu belirlerim. Birçok zihinsel hazırlık yapacaksınız.

Evvla sanatçı elini eğitmelidir. Bu çok önemli bir noktadır. Bunu şimdiye kadar hiçbir yerde bulamazsınız, okuyamazsınız. Bu benim doksan yıllık tecrübemim özetidir. Şair ve şair olmak isteyenleri kardeşçe şiire çağırıyorum. Kardeşçe onlara hayatımın özünü söylüyorum. Yapan yapar, yapmayan kendisi bilir. İşte gelenek, senin aradığın şey burada vardır. Sonra benim o tecrübe dediğim şey bütün Türk edebiyatından gelen süzgüdür.

Sonra ben size şunu da tavsiye ediyorum. Her okuduğunuz şiiri düzeltmeye kalkın. İsterse meşhur bir adamın şiiri olsun. Benim şiirim de olsun. Onu düzeltmeye çalışın. O tatbikat elinizi eğitecektir.”

Ben bütün bunları anlatırken/konuşurken/okurken şair adayı gencin gözündeki ışık eksilmiyor tam aksine artıyorsa devam ederim, eksiliyorsa konu yavaş yavaş başka alanlara kayar. Bu, kibarca, senin şiir gibi vazgeçilmez, hiçbir şeyle paylaşılmaz bir hedefin yok sadece hevesin var, demektir. Sanat kendini adama işi, bir heves değil. Ben heves ağacının çoğu kez meyve vermeden kurduğunu çok gördüm.

Heves kelimesini şiirde severim, hele bir de Necip Fazıl kullanmışsa;

Gül büyütenlere mahsus hevesle

Renk renk derterimi gözümde besle

Yalnız, annem gibi, o ılık sesle

İçimde dövünüp ağlama gurbet

Gelenekle gelecek arasında kurulan köprüden elimizi kolumuzu sallayarak geçebilir miyiz? Bu köprüden geçebilmek için hangi çığırlardan geçmemiz gerekir?

Elini kolunu sallayarak geçmek, “Bu iş kolay mı?” demek. Cevabım kesin ve net: Şiir-sanat dünyanın en zor işi. Çünkü “ince” iş. Burada şöyle bir tezat da var; dünyanın en keyifli işi de. Annelik gibi. Çocuk doğururken yaşanan acının muadilini (benzerini) bulmak mümkün mü? Şiir onun başını okşamak sanki doğduktan sonra, sevgiyle, şefkatle, merhametle.

Şiir yazarlar bilirler, bazen bir sözcük, bir imge sizi esir alır, yakanızı bırakmaz. Bu estetik huzursuzluğu, o kelimeyi, o imgeyi ancak bir şiirin kollarında avutarak teskin edebilirsiniz. Ben bu duyguyu Yunus Emre’nin şiirlerini her okuyuşta yaşarım. “Benim bir karıncaya ulu nazarım vardır.” mısrası senelerce zihnimin içinde dolanıp durmuştur. Bu mısra içinizde öyle bir tohuma, sonra öyle bir ağaca dönüşüyor ki siz farkında olmadan bir gün dize dize şiir açıveriyor. Geçmiş, burada daha çok geleneği kastederek söylüyorum, içimize ekilmiş bir tohum gibidir. Onun açması bizim geçireceğimiz evrimlere, ağır layacağımız mevsimlere bağlıdır.

Günümüzde geleneksel şiirin memelerinden emmeden modern şiir yazılabilir mi?

Elbette yazılabilir ama bittiği an matlaşır, donar. Yılgın bir gül olur dokununca. Bütün büyük şairler, Yahya Kemal’den tutun Nazım Hikmet’e Ahmet Haşim’den tutun Necip Fazıl’a, Sezai Karakoç’tan tutun Cahit Zarifoğlu’na kadar önce ciddi anlamda gelenekten beslenme süreci yaşamışlardır. Fakat burada hassas bir nokta var. Şair bu üstünden geçilmiş -Yunus’un ifadesiyle “çiğnenmiş”- hazır şekil ve hayalleri iyice hazmettikten sonra, kendi şiirlerini yazabilir veya yazmalıdır. (“Arslan yediği hayvanlardan mürekkeptir.” der Valery, ama yediklerini arslan gibi sindirmek şartıyla, yoksa kedi de arslanın yediklerini yer hemen hemen.) Çayın şekerde erimesi, rüzgârın düz ovada kaybolması, dalgaların sahilde yorulması gibi bir şey bu. Elbette doğallığı anlatmaya çabalıyorum. Etki, bir şekilde sizin öz sesinize dönüşmezse şiir kötü kopyalar halinde ortaya çıkar ki en bayağı şiir bu şiirdir bence. Taklit, doğuştan eski, köksüz ve çiçeksiz/baharsız.

Divan ve halk şiirini tanımadan günümüz”modern şiiri”ni yazarken karşılaştığımız engelleri nasıl aşmalıyız?

Sorunuzun cevabı değil ama soruyu duyar duymaz zihnimde şu cümle oluştu: Aşamazsanız şiire talip olmayınız. Fuzuli’yi bilmeden, Karacaoğlan’a kulak vermeden, Nedim’den Seyrani’den, Yaşar Reyhani’den habersiz şiir olur mu Allah aşkına? Galip Dede’siz, Rasih’siz, Dadaloğlu’suz, Köroğlu’suz hayal (imge) olur mu? Olmaz. Şairler ne zaman yaşarlarsa yaşasınlar, nasıl bir dil kullanırlarsa kullanırlar ortak bir dünyanın dilini kullanırlar bence. Yunus boşuna, “Cümle şâir dost bahçesi bülbülü.” dememiş. Haşim de, bazı şiirleri anlamaya herkesin nefesi yetmez gibi bir şeyler söylüyor.

“Şiir Hakkında Bazı Mülâhazalar”da. (Herkesin anlayabileceği şiir, yalnızca aşağı düzeydeki şairlerin işidir. Büyük şiirlerin kapıları, tunç kanatlı sağlam kent kapıları gibi, sınıksız kapalıdır, her el o kanatları itemez ve o kapılar bazen asırlarca insanlara kapalı durur.) Anlamaktan kastım şiirin doğduğu sezgi ve çağrışım pınarına aynı yolla ulaşmak. Bu engeller içinde en kolay dil engeli, sözlüğe bakmakla çözülür. Fakat günümüzde şiirden ve onun dünyasından öylesine uzaklaştık ki en kolay engel en zor engele dönüştü. Modern şiir var olmak ve geleceğe kalmak istiyorsa kökünü geçmişin/geleneğin bengisuyuyla beslemek zorunda, yoksa zamana direnemez.

Son söz; böyle bir engeli kabul ettiğiniz zaman şiir biter.

Sözlü bir medeniyetin köşe taşlarını oluşturan şiir nasıl oldu da gönül ve ruh ikliminden uzaklaşarak içi boş kelime yığınlarıyla dolu sadece manası yazanın karnında saklı “şiir” şekline dönüştü?

Böyle bir evrimin kendisi değil rağbet görmesidir asıl problem. Üstünü örterek piyanosunu masa olarak kullanan birinin bu tercihinden Sergey Rachmaninov’a ne? Rachmaninov, bu müzik enstrümanını gerçek fonksiyonunda kullanmaya devam ediyor çünkü. Kötünün olması değil, rağbet bulmasıdır çağımızın sorunu. Yoksa bu kadar Çin pazarını nasıl izah ederdik?

Ama şunu da unutmamalıyız ki öncesi olmakla birlikte özellikle 19. yüzyıldan sonra maddecilik ve pozitivist bilim anlayışı hayatın her alanını etkisi altına almaya başladı. Bu durum, ruhu öldürmekle kalmadı, ruha en çok ihtiyaç duyan sanat dallarını da dönüştürdü. Belki dünyanın böyle bir tecrübeyi yaşamaya ihtiyacı vardı diye düşünebilirsiniz. Bunu bir yere kadar anlarım. Fakat bedeli ağır oldu bu tecrübelerin. Tevfik Fikret’in, bilimin kara toprağı altına dönüştürme ihtimalini alkışlaması, toprağın bağrına kara saplı bir bıçak gibi saplandı anlayacağımız.

Ya şiir özüne dönüp var olmaya devam edecek ya da göğe çekilecek, yani insansızlık âlemine. Somut şiir, formu önceleyen bir şiir tecrübeydi geçti. Makineleşme sevdaları da artık rağbet bulmuyor. Bugün bazı gelişmiş/makineleşmiş ülkelerde şiirin kapısına kilit vurulmaya başlandıysa, bu sadece şiir için değil, insanlık için de tehlikedir. Şiirin yaşamadığı yerde insan da yaşayamaz. Aşk ölür, sevgi ölür, dil ölür, gönül ölür, hasret ölür, gurbet ölür, özlem ölür, vefa ölür... Bunlarsız nefes alıp verene nasıl insan deriz?

Şiir bize neyi anlatır?

Zerrâtan (zerreler) şümûsa (güneşler) kadar her güzel şey şiirdir, diyen Rezaizâde Mahmut Ekrem geldi aklıma. Bu cevap yeni bir soruyu doğurdu zihnimde, güzel nedir o halde? İçerikle şeklin uyumudur diyerek geçiştirmek kolay. Oysa konu kavram arkeolojisi yapmayı gerektirecek kadar derin. Devam edeyim, şiir mutlaka bir şey anlatmak zorunda değil, sezdirebilir de, çağrıştırabilir de. İma ile de geçebilir. Konulu şiirler de olabilir ama bu tür şiirler darası alınmamış kelimelerin baskısı altında ezilmemeli, yoksa ortaya şiirden çok manzume veya alelâde/kanıksanmış söz yığınları çıkar.

Şiir, insanı anlatmalı elbette, içiyle ve dışıyla gören insanı. İki kanadıyla yani. Bedeninden ruhuna inebilmeli, ruhundan ötelere gidebilmeli. Yoksa şiir mayası tutmaz kelimelerin. Kabarmayan ekmeğe gibi ne tadı olur ne tuzu.

Eliot’tan şöyle bir cümle hatırlıyorum: “Bir millet, büyük yazarlar, özellikle büyük şairler yaratmaya devam etmezse, o milletin konuştuğu dil de, kültür de bozulur ve belki de daha güçlü bir dilin içinde eriyip gider.” Milletlin dile eşitlendiği bu ifadeden sonra, dar çerçeve ve mülâhazaların dışına çıkmak için ben size soruyorum; “Şiir neyi anlatmasın?”

Şiirde usta çırak ilişkisi var mıdır?

Yakup Kadri 1929 yılında Milliyet’te “İnkârdan müspet bir şey çıkmasının imkânı yoktur. Halbuki Namık Kemal’den bugünün en genç Türk şairine kadar, gelmiş geçmiş ne kadar müceddidimiz varsa, hepsi de işe kendilerinden evvelkileri inkâr ile başlamışlardır. Onun için hepsi piç kaldı. Edebiyatta babasız deha yoktur.” der. Babasız, yani ustasız bir eser düşünemiyorum ben de. Ama bir ömrü baba gölgesinde geçirenlere de acıyorum. (Burada ‘etkilenme endişesi’ akla geliyor.) Usta çırak ilişkisi gerçek veya mecaz anlamda sanatın olmazsa olmazlarından. Şunu söylemeye çalışıyorum, şiir yazan bir ozan, bugüne kadar bu topraklarda (bütün dünyayı kastediyorum) yaşamış bütün şairlerin ortak diliyle bize sesleniyor demektir. Geçmişin sesiyle beslenmeyen şairin dili cılızdır, etkisizdir, basıktır anlayacağınız.

Eliot’tan himmetle özetleyelim konuyu: “Bir sanatçının gelişmesi demek, onun kendi şuurunun sınırları dışına taşabilmesi, kendisini geleneğin bir parçası haline getirebilmesi demektir.”

Şair kendi üslubunu nasıl oluşturur?

Hamit, “Benim üslûbım yok, esâlbim (üsluplarım) vardır.” der. Üslup oluşturmak, kendi sesine inmek, dünyanın en zor işidir. Milyonlarca ses içinde ayırt edici bir tınıya sahip olmak, yegâne-biricik olmak. Çok okumak gerekiyor bu mucizeyi başarmak için, okunanları içselleştirmek gerekiyor, ama daha sonra bunları, ikinci sorunuzun cevabındaki Dağlarca örneğinde olduğu gibi, unutmak gerekiyor. Şairin kendi sesine tutunması gerekiyor.

Bir şair ömrü boyunca kendi sesini aramalıdır. Ahmet Haşım’ın, Necip Fazıl’ın ilk şiirlerinden birini gördüğünde (“Yahu” redifli “Kitabe” şiiri olmalı) verdiği tepki bu bahsin en güzel ve zihin açıcı örneklerinden: *Çocuk! bu sesi nerede buldun sen?*

Bazen doğuştan gelir bu ses bazen bütün dünyayı yutmaktan. Bazen de bir ömür boyu beyhude aranır.

Gelenekten habersiz geleceğe şiiri nasıl taşırız?

Şiir sesiyle vardır. Bundan şunu kastediyorum. Şair zamanıyla birlikte geleceğin dilini de sesini de doğru keşfetmeli veya bir başka ifadeyle doğru sezmeli. Yunus bugün varsa geleceğin dilini sezdiği için var, üstü, altı yüz sene kör topraklarla örtülü kalsa da.

Bunca varlık var iken,

Gitmez gönül darlığı, diyen insan elbette geleceğe kalacak. Herkes kendi geleceğini kendi hazırlar. (Kanon meselesine girmek istemem burada.) Demek istediğim şu. İdeolojik veya sübjektif nedenlerle okullarda okutulan şairler ve şiirler benim gözümde balmumu insan heykelleri gibidirler. Dokunana kadar canlı zannedersiniz, ama dokununca büyü bozulur.

Modern şiir ya da günümüz şiiri deyince neyi anlıyoruz?

Her çağ kendi şiirini yaşar ve yazar. (Yirmi birinci yüzyılda on dokuzuncu yüzyılın şiirini yazmaya çalışmak en basit ifadeyle şiir anakronizmidir.) Bütün gelenekler öyle veya böyle yaşıyor. Divan geleneği de, hece geleneği de, serbest ölçü de. Modern şiir biraz bunların içinde biraz dışındadır. Bireysel, sorgulayan (protest), aykırı, yaralı, dili dönüştüren, soyut, imge yüklü, zaman zaman çok sesli ve çok şekilli bir şiirden bahsediyoruz. Yer yer ideolojilerden medet umduğu da oluyor bu şiirin.

Ben modern şiiri de seviyorum ve bu sesin geleceğe kalmasını istiyorum. Kalır mı kalmaz mı, kehanette bulunmak beni aşar. Edebiyat dergilerinde şiir “başrol oyuncusu” olarak önyazıdan hemen sonra “cam kenarı”nda yer almasına rağmen neden şiir kitapları basılmıyor, basılsa da satmıyor. Şiir dergilerin ya da okurun “dolgu malzemesi”mi oldu?

Bu konu okur sosyolojisi ile ilgili. Şiir kitaplarını en çok da diğer şairler alıyor. Çağ şiir değil roman çağı. İcâz değil imaj/dedikodu çağı başka bir ifadeyle.

Olgun şiirin çok satması ve popülerleşmesi bence doğasına aykırıdır. O vakur olmak zorunda, gururlu olmak zorunda, içe dönük olmak zorunda, masum olmak zorunda, çünkü anavatanı Doğu. Şiirin az yazılmasını da, şiir kitaplarının az satılmasını da olumlu bir durum olarak görüyorum. Bu, şiir doğru yolda demek bana göre. Bırakın romanlar milyon satsın, romancılar yalı-köşk satın alsınlar, çok görmem. Şiir mahremiyeti kadar vardır.

Şiir kitaplarının da hikâye, deneme ve roman kitapları gibi çok okunması için özellikle Milli Eğitim Bakanlığının öncülüğünde edebiyat öğretmenlerinin öğrencilerine şiir ezberletmeleri ve şiir kitapları önermeleri şiiri ve şiir kitaplarına açılan kapıyı aralar mı?

Şiir evrenselden önce milli bir sanat mevzuudur. Roman daha evrensel bir tür gibi geliyor bana. Eliot der ki, “... düz yazının da, çevirilerde, yazıldığı dildeki anlamından bir şeyler yitirdiği bir gerçektir; fakat hepimiz, şiirle mukayese edildiği zaman dilimize çevrilmiş bir romanı okurken çok daha az şey kaybettiğimizi biliriz.” Tanpınar da buna yakın şeyler söyler. Şiir, dil ve kültürün mahfazası gibi. İyi de bir millet için bu kadar önemli olan bu türe, sorunuzdan hareketle soruyorum, iade-i itibar hangi yolla yapılmalı? Tabii böyle bir şeye ihtiyaç varsa.

Yukarıdaki düşünceler aklıma yine Ahmet Haşım’i getirdi. Edebiyat öğretmenlerinin elinden kurtardığımız zaman şiir özgürlüğüne kavuşacak. Şiir dersi verip zihninde tek bir mısraya yer açmayan/açamayan insanlar, şiir mevzuuna hiç girmese daha iyi olmaz mı? Elbette istisnalar var. Ama durum maalesef genel anlamda bu minval üzere.

Şiire karşı ilgi uyandıramayan, seçkin mısraları, beyitleri, dörtlükleri bir yere bakma ihtiyacı hissetmeden öğrencilerine aktaramayan her kademedeki öğretmenlerin, sözüm ona öğreticilerin, sadece üç beş puan için çocuklara, gençlere şiir ezberletmeleri kadar riyakârca bir davranış düşünemiyorum. Şiirin buna ihtiyacı yok. Öğretmen şiirin nefes alıp verebileceği ortamı, atmosferi oluştursun yeter. Bu yapılabilsen şiir kendini var eder, hiç şüphesiz olmasın.

(Burada küçük bir parantez açalım. Ezbere şiir bahsiyle ilgili olarak Refik Halit Karay'ın söylediklerini hatırladım. Sahi, öğrencilere değil de öğretmenlere şiir ezberletsek nasıl olur acaba? Refik Halit, Galatasaray Lisesinde kendilerine şiir ezberletmeye meraklı hocalarından bahseder bir yazısında. Ezberletilen şiirlerden biri Muallim Naci'nin "Kuzu" manzumesidir. Bu şiiri burada okuyan her talebe ezbere bilir. Şiir ezberletmenin bırakın şiiri sevdirmeyi öğrencileri şiirden soğuttuğunu anlıyoruz Karay'ın söylediklerinden. Yazar haksız mı, ne dersiniz?)

Şairler de para kazanmasın mı? Onların böyle şansları hiç olmayacak gibi görünüyor bana. Bakın Eliot ne diyor: "Eğer bir şair çok kısa bir zamanda büyük bir zümreye hitap edebiliyorsa, bu pek güven uyandıracak bir durum değildir." Birçok romancıyı şiirle bir arada düşünemiyorum bile. (Bir şafak vakti palaları kuşanıp Ahmet abinin pamuk tarlasına girmeye gerek yok!) Şiirle aralarında kan uyuşmazlığı var gibi geliyor bana romancıların. Çünkü roman şiire göre ihlal edilmesi daha kolay bir tür haline geldi ve yakın geçmiş bunun örnekleriyle dolu. Romanın da Yahya Kemal'i, Sezai Karakoç'u, Ece Ayhan'ı olanlara saygım sonsuz, ama o kadar azlar ki.

Yüzlerce şiir bilirim, hiç birini ezberlemedim. Bazılarını öyle çok sevdim ki onlar beni bir daha bırakmadılar. Sevgi hafıza demektir benim için.

Osmanlı Padişahlarının kahir ekseriyeti şiir ya da bir güzel sanatla ilgilendiğinden bir ince ruha sahiptiler. Bundan dolayı içinde yaşamış olduğumuz yüzyıldan önce yaşamış şairler şiirleriyle hâlâ yaşamaya devam ediyorlar. Bu hususta gerek devleti yönetenler gerekse şehir emirlerine reçete olacak düşünceleriniz nelerdir?

Edebiyat Yazıları'nda Sezai Karakoç, : "... yüreği şiirle eğitilmiş yöneticiler yüce ve soylu duyguların atmosferine şiirle çıkarılmış yöneticiler, politikayı bir amaç saymazlar, moralin bir amacı olarak kullanırlar. Yurtlarını ve yurttaşlarını ay ışığındaki eşyanın suçsuz ve masum görünüşüne eş, şiirin eliyle güzelleşmiş bulurlar ve severler." der. Şiiri toplumsal ve bireysel arınmanın aracı olarak görür.

Bırakın şiir yazmayı, divanı olmayan padişah sayısı bile o kadar az ki. Devlet büyükleri geleneğin canlı birer parçası demektir bu. Mesela, Kanuni divan şiirinin en çok gazel yazan şairlerinden biri. Beni bir gözleri âhûya zebûn etti felek, diyen Yavuz şiirde de zirve. Fatih sadece İstanbul'u fethetmez kelimelerin dünyasına da el atar.

Tanzimat'a kadar şiirle devlet yan yana yürüdü, fakat Tanzimat'tan sonra bir ayrışma yaşandı. Şairler yine devlet memuru olmaya devam ettiler ama bu sefer muhalif kanattaydılar. 1923'e kadar bu böyle devam etti, Cumhuriyet'ten sonra gizli bir el şairleri yine devletin kanatları altında bir araya topladı. Bir Cumhuriyet projesi (kanonu) olan Garip böyle bir toplanmanın neticesi olarak görülebilir. İkinci Yeni bu anlayışın çatlamaya başladığı süreci imler.

2000'lere kadar, zaman zaman şiiri seven devlet adamları hatta şair başbakanlar görsek de bunların sesinin halka inemediği bir vakıdır. (Şiir halka inmek zorunda mı, bu da ayrı bir tartışma konusu.)

Ben şiir adına gelecekte umutluyum.

Hatta zaman zaman kürsülerden ideoloji ayırt etmeksizin şiirler okunmasını sevimli buluyorum. Eliot da benden yana: "Eğitilmiş kişilerin çoğu, eserlerini okumamış bile olsalar kendi edebiyatlarının büyük isimleriyle gururlanırlar ve ülkelerinin diğer ayırıcı nitelikleri de onlarda aynı duyguları uyandırır. Hatta bazı yazarlar, ara sıra politik konuşmalarda adları geçecek kadar meşhur olurlar."

Modernizm İdeolojisi adlı kitabında, her ne kadar bunu romandan hareketle yapsa da, üçüncü dünya edebiyatlarını çok da içime sinmeyen bir eleştiriye tabi tutan Fredric Jameson'a cevap olması için son söz olarak diyorum ki, benim gibi, Doğu milletlerinin bütün kapıları bir şekilde şiire açılır.

ADAM ADAMI ÜŞÜDÜR

Ferqane MEHDİYEVA

Nəfəsim dəyir astaca
Əriyən şamı üşüdür.
O damdan bura gün düşmür
O dam bu damı üşüdür.

Bitmir ki ömrün savaşı
Sirr açmağa könlüm naşı
Elə süzülür göz yaşı
Əlimdə camı üşüdür.

Yer də yoxdu dərdi sərəm
Özüm boyda səs-səmirəm
Elə söz var yeyəmmirəm
Ağzımda tamı üşüdür.

Yol uzana çıxıb gələm,
Sondan sonrası var hələ
Deyəsən təkcə deyiləm
Deyəsən hamı üşüdür.

Biraz yağış, biraz qaram
Əriyirəm qram-qram
Soyuqdan elə qorxmuram
Adam adamı üşüdür.

KADINLAR

Mehmet ÖZDEMİR

Yıldırım oynaşsın yeryüzü çıplak
Rüzgâr eksin Ayşe yağmur çok ıslak
Sevda'ya söyleyin aşkı aklasın
Hüznü bohçasında Zeynep saklasın
Beyler dem tutsun şen olsun Begüm
Şebnem de devşirsın kırık tebessüm
Elma soyanlara dolaşsın sini
Züleyha toplasın yerden derdini

Öykü anlatayım Zehra sen de gel
Dumrul'un köprüsü kaçışa engel
Neslişah dizinde devi uyutsun
Betül'e haber ver kahraman tutsun
Mekâna yayılsın Elif'e yer aç
Adını saklasın içinde Boğaç
Romana bulaşsın biraz kötülük
Zaman Neslihan'ın elinde köpük

Tüm aşklar yazılsın şaire paye
Kaçak şehirlere göçsün Piraye
Leyla'ya yönəlsin münzevi şair
Söyle Muazzez'e kanasın şiir
İçine gömerken hasreti Sıla
En şirin komşumuz Fahriye abla
Nigâr Çamlıbel'de atına binsin
Lavinya üşürse aşkı giyinsin

Oraklı güzeller Orcuk'a sürgün
Gülperi türküde yaşasın her gün
Erciş'in düzünden kalksın turnalar
Selvihan getirsin gurbete bahar
Arzu gergefində sevdayı örsün
Balık rüyasında Aslı'yı görsün
Şimdi gençler aşk elinde avare
Geceyi Leyla'ya sorsan ne çare

ÇOCUKLUK HAYALLERİ

Ekrem KAFTAN

Ağlarım yâd ettikçe fakir çocukluğumu
Annem babam yanımda beni pek severlerdi
Unuturdum açlıktan gelen burukluğumu
“Evladım bir tas çorba bize yeter” derlerdi

Uzun kış geceleri soğuk yorgan altında
Ruhumu ısıtırdı annemin masalları
Her rüyamda gezerdim tahta atın sırtında
Bana güller sunardı taze bahar dalları

Her sabah ezanında ben yeniden doğardım
Su dökerdi elime babacığım şefkatle
Namaz kılar ardından güneşten nur sağardım
Bilmezdim çocukluğum bitecektir firkatle

Bir Aralık ayında gurbete düştü yolum
Anladım ilk gecede sıcak yuva ne imiş
Yalnızlıkla doldu hep bir anda sağım solum
Anne baba sevgisi büyük hazine imiş

O gecede büyüdüm çocukluğum öldü âh
Toprağımla arama karlı dağlar gerildi
Pek yabancı ve soğuk adam gördü o sabah
Ölen çocukluğuma hazin salâ verildi

Âh o sabahtan beri bir tanınmaz şairim
Ararım diyar diyar çocukluk mezarımı
Elemdir, ıstıraptır şiirdeki tek pîrim
Özlerim kaybettiğim çocukluk diyarımı

DÖNÜŞÜ YOK

Mehmet GÖZÜKARA

Aşk atına binen âşık dönmüyor
Mecnun olup çöle giden gelmedi
Havalanan gönül kuşu inmiyor
Leyli-leyli küle giden gelmedi

Bulamadı lokman hekim çaresin
Şuleye benzetir gülün haresin
Takvime bağlamaz vuslat süresin
Seher vakti yele giden gelmedi

Yanar gemileri batar limanda
Bir vardır bir yoktur insan zamanda
Temizlik esastır mutlak imanda
Sunalaşıp göle giden gelmedi

Yusuf’la ünlenir Kenan-ı kuyu
Çeken kervancıdır billurdan suyu
Açlık-kıtlık böler derin uykuyu
Ciğer pare yola giden gelmedi

Gariplerin kapısını yel açar
Erken kalkan önde gider yol açar
Âşıkların mezarında gül açar
Gözükara’ın güle giden gelmedi

ŞİİR VE HAYAL

Mustafa ÖZÇELİK

Hemen her insanın hayatında kendini şair gibi hissettiği, hatta şiir denemeleri yaptığı dönemler vardır. Bu, genellikle çocukluk ve ilk gençlik çağıdır. Çocuklukta masal -o da bir şiirdir bana göre-, ilk gençlikte şiir, başat olarak hayatımıza girer. Biz hayatımızın bu en güzel çağlarında güzelliklerin ikliminden gelen eserlerle, renk ve kokularla tanışırız. Bu tanışmayla içimize dolan yepyeni heyecanlar dışımıza taşmanın bir yolunu ararlar. En uygun araç şiir olur. Bu iklimde bize hâkim olan, hayatımızı kuşatan ve ona yön veren, bakışımızı, sezişimizi şekillendiren daha çok duygularımızdır, en çok da hayallerimiz ve özlemlerimiz. Ne var ki, bu tür ilgiler içindeyse, “Hayalperest”, “romantik” gibi suçlamalara da hazır ve razı olmak gerekecektir. Buna rağmen biz, hayat denen şeyle tam manasıyla karşılaşınca kadar bu sıfatları baş tacı eder, onlardan yüksünmeyiz.

Hayatının bir döneminde şiiriyeti olan şeylerle uğraşmak, duyarlı bir kişinin kendisine kabul ettirilmek istenen gerçeklere karşı ilk tepkisidir. İşte bu “çocuk” ve “genç”, olan tarafımızı sonraki yıllarımızda ne kadar çok içimizde taşıyabilirsek, hayat karşısında o kadar etkin oluruz. Çünkü hayallerimiz vardır ve onları gerçekleştirmek için sabırlı olmak durumundayızdır. Direnme, bizim insan kalmamızda en etkili savunma sistemimizdir. Eğer, bunu bırakıp kalp şehrinde bir delik açtıracak olursak, mahremiyetimize girecek olanlara artık engel olamayız. Dünya sevgisi, para, mal, mülk ve şan bütün cazibesıyla her gün önümüzde resmigeçit yapar. Bunlara ulaşmak için bizden istenenler vardır. Bunları vermek demek, içimizdeki “çocuk” ve “genç” olan tarafı her gün öldürmek demektir. Ayrıca rüyalarımız vardır ki, onlar da hayatımızı renklendiren, ufkumuzu zenginleştiren imkânlarımızdır. Dünyanın önümüze diktiği ve aşılmaz gibi görünen duvarları, ancak rüyalarımızla aşabiliriz. Yine sevgilerimiz, nefretlerimiz vardır bu çağlarda. Seçimimiz hep güzellikten, iyilikten yanadır. Masalların cadıları, devleri, yeryüzündeki karşılıklarıyla bizi hemen tanıştırlar ve onlara direnmenin sihirli sopaları hep elimizdedir. Ve sonu güzeldir bütün bunların. Bu, salt iyimserlik tavrı da değildir. Her sonu, iyi ve güzel yapmanın bir dersidir.

Çocuklarımıza masal ve şiir öğretelim. Bu, onları, sonradan karşılaşacakları çağdaş mikroplara karşı koruyacak en iyi ilaçtır. Onlara masallar, şiirler okuyalım dualarla birlikte. Uykunun denizine girerken yüzlerindeki son tebessüm, bu masal ve şiirlerle ilgili olsun. Elimizin sıcaklığını alınlarında hissederek uyusunlar ve rüyalar görsünler, hayaller kursunlar. Tehlikeli olan hayal kurmak değil, hayalperest olmaktır. Gerçeklerin şiirli yönünü bulmalarıdır esas olan. Bunun için de şiire, masala ihtiyaçları vardır. Onlar bizim her şeyimiz. Çocuk gönülleri rengârenk duygu bahçesine dönsün ki, o kokularla, o renklerle baksınlar dünyaya. Belki bizim çirkinleştirdiğimiz dünyayı onlar hayal ve rüyalarıyla daha güzel hale getiriler. Ve onlarla birlikte biz de içimizdeki çocuğun sesine, içimizdeki gencin sesine hep kulak verelim. Çocukluk, duyguların tomurcuklanma, gençlik açma mevsimidir. O çağlarda onlar için şiirimiz, masalımız olmazsa gelecekleri bugünkünden de karanlık demektir. Evet, hayali ve rüyayı kutlu buluyorum. Çünkü mucizelere inanıyorum. Çocukluk ve rüya, gençlik ve hayal. Şiir, aslında hep bunlar demektir.

NİNNİLER NE SÖYLER

Mustafa Ökkeş EVREN

*Sana Tanrı armağanı
Desem uyur musun yavrum
Geleceğin kahramanı
Desem uyur musun yavrum
(Sezai Karakoç)*

Görsel çağ dilimizi ve sözümüzü kuruttu, gözlerimizin ve kulaklarımız içine her an variller dolusu görüntü ve gürültü boşaltıyor. Kalbimiz daralıyor, ruhumuz sıkışıyor, nefesimiz kesiliyor, damarlarımız tıkalı, kanımız donuk, heyecanımız yok ve aşk bitmiş. Şiir dahi görüntüye meze yapılıyor artık. Çocuklara masal, hikâye, fıkra anlatılmıyor, ninniler söylenmeye söylenmeye unutuldu. Anneler çocuklarına “nen çalmıyor”, yeni anneler “nen çalmak” ne demek bilmiyorlar. Çocuklarımız artık televizyon karşısında uyuyup, teknolojik aletlerin kucağında büyüyorlar. Ninniyle uyuyan duayla, büyüyen bir neslin ahfadıyım.

Bu nedenle ninniler üzerine bir şeyler yazmanın boynumun borcu olduğunu düşünüyorum.

Bir de annelere henüz konuş(a)mayan ama her denileni anlayan Tanrı armağanı bebeklerinin ruhuna nakşolan ninnilerin aslında neler söylediğini anlatmak istiyorum. Belki bu vesileyle yeni anneler çocuklarını, eski anneler de torunlarını yeniden ninniyle uyutup, duayla büyütmek isterler, kim bilir?

Unutanlar için hatırlatayım, daha çok emzikli çocuklar uyutulurken genellikle anneler tarafından söylenen ninniler; kısa sözlerden oluşan manzumelerdir. Çoğunlukla bir dördlükten ibaret olan ninniler, mâni biçimli türkülere benzerler. Anonim ninnilerin yanında, onlardan esinlenerek kaleme alınmış yazını belli olan ninniler de vardır. Ninniler, çocuk sevgisini içtenlikle dile getiren sıcak, etkileyici şiirlerdir. Bebeklerin uyuması için söylenen ninnilerin, tüm annelerin ortak şarkısı olduğu söylenir.

Mustafa Ruhi Şirin ninnilerin “*Anne Edebiyatı*” (1) olduğunu söyler. Dünyada en çok ninni söylenen yerler, masal diyarı olarak da bilinen Hindistan, Orta Asya ve ön Asya bölgeleridir. İngilizce ninni; “*Lullaby*”, Almanca “*Wiegenlied*” (beşik şarkısı) İspanyolca “*nana*”, Fransızca “*nani*”, İtalyanca “*ninna*”, Slavca’da “*nina-nana*” olarak karşılık bulurken, Irak ve Azeri Türkleri; “*layla*”, Başkurtlar “*sengildek yırı*”, Kazaklar “beşik yırı”, Kırgızlar “*aldehy aldehy*”, Özbekler “*elle elle*”, Tatarlar “*bişik (bellü)ıırı*”, Türkmenler “*hüvdi*”, Uygurlarda “*elley*” derler ninniye. Ninninin çocukların sağlıklı uyumasında ve büyümesinde önemli rolü vardır. Modern psikoloji, çocukların biteviye seslerle çok rahat bir şekilde uyuyabildiklerini, bu işlevi yerine getiren ninnilerin de bu sebepten çocuk psikolojisine çok olumlu katkılarının olduğunu ortaya koymuştur. Ninniler sayesinde bir annenin inancını, ruhî durumunu, içinde bulunduğu hayat şartlarını, sevgisini, çocuğu için beklentileri açık bir şekilde görebiliriz. Ninniler annenin bir bakıma kendisiyle hasbihâlidir. Türk insanında müzik ve şiir beşikte başlıyor desek yanlış olmaz. Annenin o güzel ve hazin sesinden nağmeler dinleyerek büyüyen bir çocuğun müziği, edebiyat ve sanatı sevmemesi mümkün değildir. (2)

Ninniler Ne Söyler?

Sezai Karakoç “*Ninni*” isimli şiirinde çocuğun, Tanrı armağanı, geleceğin kahramanı olduğunu, yüzüne Kur’an’ nuru saçıldığını teyit ettikten sonra çocuğa “*ninni desem uyur musun*” diye sorar.

*Sana Tanrı armağanı
Desem uyur musun yavrum
Geleceğin kahramanı
Desem uyur musun yavrum*

*Gözün göğün siyahından
Göğsün güneş kadehinden
Yüzüne nur saçmış Kur’an
Desem uyur musun yavrum(3)*

Öyle ya, İslam geleneğinde dünyaya gelen her çocuğun sağ kulağına ezan, sol kulağına kamet okunduktan sonra ismi söylenir. Ezan ve kamet çocuğa yapılan ilk iman telkinidir. Çünkü ezanın mana ve muhtevasında tekbir, tevhit, nübüvvet ve namaz gibi dinin esasları bulunmaktadır. Ninnilerin çocuğun ruhundaki kalıcı etkisine inanan nice şairler bunu şiirlerinde ifade etmekten kaçınmamışlardır. Necip Fazıl Kısakürek de “**Ninni**” isimli şiirinde şöyle seslenir:

*Melekler dolandır bu kuytu yerde
Ey gün kadar güzel çocuğum, uyu
Bir gün hasretiyle için titrer de
Anarsın, bu derin tatlı uykuyu (4)*

“**Ninni Bebeğim Ninni**” isimli kitapta “**Bebeğe Ninni**” isimli şiirde ninnilerin duayla eş değer olduğu vurgulanır.

*Gece olur ay çıkar
Gökyüzü ışıltı ışıltı
Gül yüzlü güzel bebek
Uyusun mışıl mışıl*

*Ninnilerle uyursun
Dualarla büyürsün
Rabb'im seni her daim
Kötülükten korusun (5)*

Annenin dilinden dökülen en içten, en zarif, en yalın kelimeler ahenkli bir sesin tınısıyla musikiye dönüşür ve çocuğun ruhunu okşayan göksel bir ezgi şöleni olur ninniler.

Ninniler çocuğun henüz yere değmeyen meleksi kanatlarına güç kuvvet verirler. Çünkü anne ninnilerle, Tanrı katından kendisine bir armağan olarak verilen bebeğinin hem dünyaya gelme şaşkınlığını gidermek, hem de bebekle Allah arasındaki kuvvetli bağın kesilmemesi için dua ve temennilerde bulunur. Bunun ancak uyku halinde olabileceğine inanan anne, Allah'ın adını zikrederek, bebeğini Allaha havale eder.

*Hu, hu, hu Allah
Oğluma uykular ver Allah
Oğlum uyusun maşallah
Okumuş olsun inşallah, ninni
(İstanbul Ninnisi) (6)*

Alperenlik; Allah yolunda cihat etme yiğitliğidir. Allah ile dost olma makamıdır. Anne bunun bilincindedir. Bebeğinin ileride yiğit bir Allah dostu olmasını arzuladığı için, **kelimeyi tevhidi** dilinde bayraklaştırarak şu ninniye mırıldanır.

*Erenlerin kılıcı
Arşa çıkar bir ucu
Her dertlerin ilacı
La ilahe illallah, ninni (İstanbul Ninnisi)*

Tasavvuf; Kur'an ve sünnet çerçevesinde insan nefsinin terbiye eden onu insanı kâmil derecesine çıkararak bir eğitim sisteminin genel adıdır. Tasavvuf geleneğindeki dervişlik Anadolu insanına Yunus Emre'den kalan bir mirastır. Çocuğunun derviş gönüllü, hak aşığı olmasını arzu eden anne bebeğini şu ninniyle uyutmaya çalışır.

*Hu hu dervişler
Hak yolunda durmuşlar
Hak yolunda bir kuyu
İçinde zezem suyu
Eğildim içmeye*

*Kanatlandım uçmaya
Cennet kapısını açmaya
Hu hu Allah hu
Hu hu Mevla hu (Bünyan- Kayseri Ninnisi)*

İslam'da caminin, cemaatin ve cuma namazının yeri oldukça önemlidir. Camiler Allah'ın evleridir. Mümin gönüllü ancak camilerde huzur bulur. Camiler toplumsal barışın ve huzurun mekânlarıdır aynı zamanda. Anne cemiyet adamı olmanın, cemiyeti aydınlatmanın okuyup âlim ve bilgin olmaktan geçtiğini bilir ve şu ninnileri söyler bebeğine. (Bu ninnide ki sümbülün rastgele seçilmediğine dikkat edelim. Sümbüller tıpkı kandil gibi aydınlık ve parlak renkli, kokusu keskin, etrafa ışık saçan çiçeklerdir)

*Dandini dandini dandilsin
Camilerde kandilsin
Bahçelerde sümbülsün
Uyusun da yavrum büyüsün
Yüzlerini güzel güller bürüsün
(Bayburt Ninnisi)*

*Kırmızı gülün ağacı
Okunan Cuma ezanı
Benim yavrum dünya güzeli
Uyu yavrum uyu, ninni (Konya Ninnisi)*

Melekler aynı zamanda iyiliğin, güzelliğin, sadakatin sembolleri de olan hakiki varlıklardır. Allah'a ve meleklerine inanan insan, yaptığı her davranışın Allah tarafından görüldüğünü melekler tarafından kaydedildiğini bilir. Bununla yaptığı hiçbir davranışın karşılıksız kalmayacağını da anlar. Bu sebepten kötü davranışlardan uzaklaşır, güzel davranışlara yönelmeye çalışır.

Bu inancı körpe yavrusunun kulağına ve ruhuna nakşetmek isteyen anne şu ninniye söyler.

*Ninni derim özüne
Uyku gelsin gözüne
Melekler himmet edin
Benim körpe kızuma
Uyusun yavrum ninni
Büyüsün yavrum ninni*
(Kastamonu Ninnisi)

İslam kaynakları Hz. Peygamberin **“Ben iki kurbanlığın oğluyum”** buyurduğunu yazar...

En değerli şeyleri Allah’a adamak ve O’na kurban etmek dinin vazgeçilmez şartlarından. Hz. İbrahim’in oğlu İsmail’i Allaha kurban etmesi, Hz. Meryem’in Allaha adanmış olması bunun somut örnekleridir. **“Hani, İmran’ın karısı, ‘Rab-bim! Karnımdaki çocuğu sırf sana hizmet etmek üzere adadım. Benden kabul et, şüphesiz sen, hakkıyla işitensin, hakkıyla bilensin’ demişti.”** (7) Şeklindeki ayetin ruhuna teslim olmuş bir anne ancak canından can, kanından kan olan yavrusunu gönül rahatlığıyla Allaha adayabilir. Bu bilinçle bebeğini şu ninniyle uyutmaya çalışır.

*Al kundağa doladım
Allah’ıma adadım
Bir Mevla’dan diledim
Ninni yavrum, ninni* (Eskişehir Ninnisi)

Ninni deyip geçmemek lazım, ninniler öyle rastgele, laf olsun diye söylenmiş sözler değildir. Ninni söylemek utanılacak küçümsenecek bir şey değildir ve müminin kalbi o kadar geniştir ki bütün kâinatı sığdırır içine. Bu ruhu aşlamak isteyen anne bebeğini şu güzel ninniyle uyutur.

*Ninni demek ar olmaz
Mümin kalbi dar olmaz
Açılan güller solmaz
Uyusun yavrum, ninni* (Çankırı Ninnisi)

*Hu, hu, hu Allah
La ilahe illallah
Uyusun da büyüsin
Hu hu hu yavruma
Ninni diyem büyüsin* (Van Ninnisi)

Kur’an’da Kasas Suresi, 56.ayette şöyle buyrulur: “Gerçek şu ki sen sevdiğini hidayete erdiremezsin. Ancak Allah, dilediğini hidayete erdirtir. O hidayete erecek olanları daha iyi bilendir.” Bu apaçık hakikati bilen anne, canından çok sevdiği bebeği için Allah’ın El-Hâdî (kalplere hidayet yolunu gösteren, insanlara hidayet veren)

güzel ismine sığınarak onun hidayet üzere olması için dua ve temenni de bulunur. Bunu yaparken o naif, o içten, o merhametli diliyle şu ninniye söyler.

*Dandana oğlum dandırmalı
Bal sularına bandırmalı
Melekler yüzüne eğilsin
Oğluma Allah’tan hidayet gelsin
Nenni yavruma nenni* (Burdur Ninnisi)

Görüldüğü üzere ninniler yalnızca bir yöreye ait olmayıp, Anadolu’nun hemen her şehrinde aynı tat, aynı duygu ve aynı ruhla söylenen yüzlerce örnekleri olan büyük bir dua ülkesidir. Her bir ninninin içinde Allaha, peygambere, meleğe, aileye, sevgiye, saygıya, iyiliğe, okumaya kısaca dinin öngördüğü temel dinamiklere dair mesajlar bulunmaktadır.

Ninniler doğrudan beşikteki, emzikteki bebeği muhatap alan, onunla konuşan, onunla dertleşen, onunla sevinci, acıyı paylaşan büyük bir hazinedir. Üzeri küllerle kaplanmış bu büyük hazineyi gün yüzüne çıkartacak ve yeniden çocukların dimağlarına nakşedecek anneler aranıyor acilen...

Kaynakça:

- 1-Çocuk Yüzlü Yazılar/ Sh.51 (Mustafa Ruhi Şirin)
- 2-Yrd. Doç. Dr. Ali Kafkasyalı/ Atatürk Üniv. Yay. No: 920
- 3-Gün Doğmadan/ Sh.621 (Sezai Karakoç)
- 4-Çile/ Sh.331 (Necip Fazıl Kısakürek)
- 5-Ninni Bebeğim Ninni/ Sh.105 (Serdar Akgün)
- 6-Her Güne Bir Ninni/Haz.(M. Sabri Koz)
- 7-Ali İmran suresi ayet 35

BEN SENİN AKRANIN DEĞİLİM Kİ AŞK

Yunus KARA

Gün doğusundan evvel gün batısından sonra
Yokken şarkı ve şiir doğulmamışken Kayra;
Senle çatlardı tohum senle açardı çiçek
Sana secde ederdi Afrodit, Zeus ve Râ.

*Seninle başlamış Arzdaki hayat
Seninle can bulmuş insan ve nebat
Seni kuşanmışken bütün tabiat
Ben senin akranın değilim ki aşk.*

Tozunun ilk zerresi sineme değdiğinde
Gücüne boyun eğdim dilim ikrar derdinde
Boyumu çoktan aştı ilk adımda suların
Adını okuyorum her kitapta her dinde.

*Sensin dokunulmaz o en mukaddes
Hayatı mesh eden İsevi nefes
Her şeyi tüketen tükenmez heves
Ben senin akranın değilim ki aşk.*

Dağlar yürüdü bir gün ufuklar yere indi
Fırtınalar tükendi son kasırğa da dindi
Sevenler sürgün şimdi sevilenden eser yok
Sevmek suç ise eğer o soylu suç senindi.

*Sen ince hastalık; ömür hırsız
Uslanmaz hercai, sevgi arsız
Sen kalp çarpıntısı, sen müzmin sızı
Ben senin akranın değilim ki aşk*

Çağırırsan da beni sen varlığın şuh sesiyle
Elinden kaçacağım bir aslan yelesiyle
Mevsimlerden yaz gibi, şirk söyleyen söz gibi
Sen istersen beni yak o şevkin halesiyle.

*Yokluğun bırakır çar-naçar beni
Ateşin kuşatır hep yakar beni
Yolunda eyleme sen duçar beni
Ben senin akranın değilim ki aşk.*

En sihirli sözlerin en güçlü büyülerin
Sana yataklık eden gönül denen o yerin;
Huzuruna varmışken, kapısında durmuşken
Adımı sildi elin kalem çekti gözlerin.

*Adının ilk harfi Bezm-i elestti
Kirpikle ant içti, gözle söz kesti
Bir kez başlayınca estikçe esti
Ben senin akranın değilim ki aşk.*

Kays'ı Mecnûn eyleyip çöllere salan sendin
Beşerin dilindeki en büyük yalan sendin
Çaresiz kaldı ilim dermanın bulamadı;
Devası bilinmeyen sebebi nalan sendin.

*Seni anlatmanın derdiyle lisan
Şiire ses verdi şarkıya makam
Sana gelen yollar baştan sona gam
Ben senin akranın değilim ki aşk.*

Düşlerimi boyayıp bir pembe fırça ile
Yüreğimi kaplarsın zulümden sırça ile
Araya dağlar koyup oyalarsın sen beni
Gözlerimi bağlarsın mehtapla-ayça ile.

*El ele tutuşup hain hicranla
Oyunlar edersin gönülle canla
Üstüme yürürsün kılıç kakanla
Ben senin akranın değilim ki aşk.*

Senin adınla yandı ömür denen sermayem
Elde yok avuçta yok divanelik son payem
Kurtuluş yok ki senden; hava da sen suda sen;
Her yanımda sen varsın, senin varlığın elem.

*Bana mı saklarsın dert hevengini
Başka kalpte ara sen de dengini
Daha büyük elem var mı sen gibi
Ben senin ekranın değilim ki aşk...*

BİR NAZARCI BULUP NAZAR VERDİRSEM

Osman AKTAŞ

bir nazarcı bulup nazar verdirsem
ayrılık ortadan kalksa ne olur
yüzü gülse yârin gözü parlarsa
bana muhabbetle baksa ne olur

serv-i revan olup gelse karşıma
sanırım bağrıma saplanır kama
başını yaslasa yahut da cama
perde arkasından çıksa ne olur

geceyi gündüze bağlayan da aşk
yâr olmazsa viran gönlümdeki köşk
ne toy ne eğlence ne de kalır meşk
gözyaşım sel olup aksa ne olur

dünyayı boyasam aşkın rengine
kim düşmüş âlemde kendi kendine
felek ile girsem yârin cengine
kargısın böğrüne soksa ne olur

fizahi dünyaya senle bakıyor
gönlüm gözlerinden sana akıyor
dostlar yazım alnımdan mı okuyor
yârla geleceğim yoksa ne olur

AŞK AĞUSU

Mustafa ERKENEKLİ

Gözümün içine nazar ederek
Bakışınla zehirleme gönlümü.
Damardan başlayıp kalbe giderek
Akışınla zehirleme gönlümü.

YAZISIZ kelimim, kalem önünde
Yıldızlar sönüyor hâlem önünde
Dumansız ateşim âlem önünde
Yakışınla zehirleme gönlümü.

Bakılmaz teknedede endama, boya
Dalgalıysa deniz, girilir koya
Nazı kumaş yapıp hasreti oya
Nakışınla zehirleme gönlümü.

“Eşi yok” sözünün sensin timsali
Yüreğimdir yanardağın emsali
Kar boran içinde şimşek misali
Çakışınla zehirleme gönlümü.

Firariydim, habersizce basıldım
Mansur gibi aşk tef’ine kasıldım
Hüküm ile zülüfüne asıldım
Takışınla zehirleme gönlümü.

GÖNÜL GAZELİ

Mustafa OĞUZ

Uzanıp gam dolu badeyi aldı gönül
İçtikçe kendini hüznü saldı gönül
Savruldu baharın bütün yaprakları
Döküldü yapraklar benzini soldu gönül
Kukurken yeryüzünün su kaynakları
Rahmet pınarı gözlerin doldu gönül
Mutluluk denizine ulaşamadın
Hayatın zehirli bir aş oldu gönül
Beka yurdundan da ayrı düştü ruhun
Kapın öteye açılır oldu gönül
Dehrin kekre tatlari aldattı gitti
Mavera ağza çalınan baldı gönül
Uçup gitti her şey sonsuzluk yurduna
Sevdiğin yitirip yalnız kaldı gönül
Soldu gönül, doldu gönül, oldu gönül
Ecel atı ansız geldi, öldü gönül

BİGANE YAR

Halit YILDIRIM

Baksaydın gözlerime sana neler söyledim
Sükûtu mahzeninde ne kelimeler sır kaldı
Bilsen neler öğretti bana bu sevdâ derdi
Gönül aşk kafesinde, kanatlarım hür kaldı
Gün oldu meramımı kal diliyle anlattım
Gün oldu meramımı hal diliyle anlattım
Gün oldu meramımı el diliyle anlattım
Fehminin karşısında bu gönlüm bizar kaldı
Dünya kelâmında yok söylediğim satırlar
Bu sözün muhatabı anlayışlı südurlar
İnsan o ulvî demin bir anımı hatırlar
Soldu gül yaprakları, elde sade har kaldı
Dağa taşâ baksaydım anlardı hallerimi
Yıldızlara uzansam tutardı ellerimi
Mahlûkatın cümlesi çözerdi dillerimi
Peşinde yorulduğum şimdi bana kâr kaldı
Gözlerim konuşurken bende değil gözlerin
Ne anlamı kalır ki dinlenmeyen sözlerin
Sen esiri olmuşsun bu dünyalık hazların
Sabır bendim çatladı incecik bir zar kaldı
Bu taştan yüreğinle sen arif olamazsın
Sükûtu lisanında kaç harf var bilemezsin
Bin yıl çölde dolaşsan kemali bulamazsın
Faniyi gören gözün hakikate kör kaldı
Bu lisan mı yetersiz ben mi acizim yoksa
Dağlar taşlar konuşsa, biri karşıma çıksa
Beni her şey anlardı şu halime bir baksa
Allah'ım sen şahitsin bir bigâne yar kaldı

YERLEŞİK HAYAT

Mehmet BAŞ

Kâğıttan evlerin ince hevesi
Gölgesiz kentlere siner nefesi
Zincire vurulmuş dağlar nehirler
Çiğ düşmüş güllerin yok mu adresi

Yolcusuz yollarda kırılmış dizi
Güzellik çağının nerdedir izi
Yaralı ceylanlar terk etti bizi
Açılmaz mı ola göğün kafesi

Sararan ayvada ağlayan narda
Yeryüzü içerde gökyüzü darda
Yolunu kaybeden yem olur kurda
Tavuklar elinde dünya kümesi

Delinir sinesi gülün delinir
Yar yoluna giden elbet bilinir
Yanlışa düşenin adı silinir
Konulur sahneye aşkın piyesi

Aşikâr sırların saklıdır yüzü
Sükûtun bağına nakşolur sözü
Gecenin kalbinden içer gündüzü
Süzülür raylardan hüznün ekspresi

Merdiven kurulur mavi göklere
Yapraklar sarılır derin köklere
Dökülür ırmaklar demir künklere
Yerleşik bir hayat sarar herkesi

İKİ ŞİİR

Hızır İrfan ÖNDER (Sukûtî)

KANMA!..

Herkese inanma, herkese kanma
Bil ki köle gibi satarlar seni!
Dünya doğrularla doludur sanma
Miadın dolunca atarlar seni!

Sözleri bal gibi, gözleri ahû
Elâlem zanneder, zikirleri Hû
İnsanı edepten ederler yâhû
Sonra facirlere katarlar seni!

Ey *Sükûtî*! Ömrün, sade bir broşür
Hayatından bile alırlar öşür
Düşlerin ıslanır, ellerin üşür
Mazlumlar katında tutarlar seni!

İHTAR

Keder ırmağının barışçıl kuşu
Girme sularıma vurabilirim!
Hadi çek üstümden bakışlarını
Senin de kalbini kırabilirim!

Yüreğime konuşlanır acılar
Hiç dinmiyor sînemdeki sancılar
Ölüyorum! Neredesiniz hancılar
Cânıma cânânı sürebilirim!

Yaraladın beni yaraladın yâr
Tüm ümitlerimi paraladın yâr
Hicran kapısını araladın yâr
Ölmeden toprağa girebilirim!

ERENLER

Fikret GÖRGÜN

Ne eylese, ne söylese şaşmaya
İnsanoğlu çiğ süt emmiş erenler.
Kiminde barınmaz âr, namus, hayâ
Kimi olgun, kimi hammış erenler.

Yaşlının öğüdü masalmış gence
Altını bilmeyen değişmiş tunca
Hakikat sırrına ermeden önce
Körpe kuzusunu gömmüş erenler.

Nefis karıştırır akla karayı
Gafil görmez sînedeki yarayı
Sevgiyle bezeli gönül sarayı
Bir nadide, ince cammış erenler.

Sabreyleyen menziline erişmiş
Atı çalan İblis ile yarışmış
İyi, kötü birbirine karışmış
Yaşanılan zorlu demmiş erenler.

Dünya malı uykuları kaçırın
Boş hayaller yârdan, serden geçiren
Deveyi apansız yardan uçuran
Gördüğü bir parça yemmiş erenler.

Kimi sevgi ekip saygı görmemiş
Kimi dikeninden gülü dermemiş
Kimisine ölüm de ders vermemiş
Gerçeğe gözünü yummuş erenler.

Fikret, ahkâm kesiyorsun habire!
Haddini bilmemek girer kibire
Kendimize sormalıyız bir kere
Hakiki Müslüman kimmiş, erenler?

ZEVREVAN

Züleyha Özbay BİLGİÇ

Bulutun gölgesine ziyadır doğduğu an
Bahardır ayaz gönle iki çiçek zehrevan

Muştularla dökülen Furkan'ın baş tacıdır
Mühürlü dudakların yegâne ilacıdır

Mihrabın gölgesinden nur damlar çisil çisil
Gözyaşları nehirdir ve bir çiy kadar asil

Paslanmaya yüz tutmuş gönüller durulur mu
Yağmurda ıslanmayan rahmete vurulur mu

Farzet ki, ulviyetin nefesinde dirildin
Has bahçenin nadide güllerinden derildin...

Zehrevan ki, mahşerin şefkatli serinliği
Ruhun çölünde gölge, bembeyaz gelinliği

Ayetin kutsiyeti dökülürse dilinden
Açılır tüm kapılar ulviyet kandilinden

Rahmetiyle kuşatır o Halık-ı Zülcelâl
Melekler istiğfarda mevsimlerden son melal

Gündüzler güze küskün aşka müptela gece
Sükûta çoğalıyor her zikir, hece hece

Sıratı can yoldaşı pırıl pırıl bir şûle
Günahın kirli yüzü akar gider meçhûle

Zehrevan, cürmü örten istiğfar kadar serin
Ab-ı hayat dökülür sînesine seherin

Garipler sofrasına rahmet tecelli eder
Bir yoksulun gülüşü böyle kaç cennet eder

Çatlayan dudakların Kevser ile ıslanır
Nefis sürûra erer dil, huzura yaslanır

Yüreğinde güzide yakarışın kelamı
Kanat çırpar ukbadan bir güvercin selamı

İçli bir niyaz gibi parlar secde-i nişan
Beşaretle karşılar seni Resul-i Zîşan

Zehrevan gül busesi misk u amber kokulu
Zehrevan ismi azam ipek atlas dokulu

ŞAİRİM

Lütfi KILIÇ

Şairim, şiire nikâhlanmışım
Çağlardan çağlara seslenirim ben.
Ezelde ateş-i aşkta yanmışım
Acıyla, elemle beslenirim ben.

Tarihe ışığım, millete nida
Varlığım vatana, bayrağa feda
Borcumu canımla eylerim eda
İlimle, irfanla süslenirim ben.

Ruhumda heyecan, göğsümde iman
Benim feryadıyla can bulur cihan
Yüreğimde seveda, başımda duman
Zamanlı zamansız sislenirim ben.

Farklı düşünürüm, farklı yaşarım
Farkında olmadan kaynar, taşarım
Dağlara tırmanır, çöller aşarım
Her zaman, her hâlde hislenirim ben.

Hoşgörü mülküne, barış eklerim
Hasret kervanına vuslat yüklerim
Sevgi harmanından hasat beklerim
Hayal yağmurunda ıslanırım ben.

Aşkımın esrarı sözüm sermaye
Lütfü'yüm kimseden istemem paye
Sırtımı dayamam ağaya, beye
Sadece Allah'a yaslanırım ben.

DERMAN SENDE SAKLI

Kadir ALTUN

1.
Yollar uzun, aklım karma karışık
Mecnun olup rahat gezemiyorum.
Mecnun çöle, çöl de Mecnun'a âşık
Bu aşkın sırrını çözemiyorum.

Aşığı kınayan çok olur ama
Pişmemişin geçmez bir sözü hama
Boşuna müptela olmadım gama
Derman dertte saklı, bezemiyorum.

Yar yolları dikenlidir, yokuştur
Aşığa maşuktan ne gelse hoştur
Aşk şarabı içen gönül sarhoştur
Şarap içtim, ayık gezemiyorum.

Akıl sınırlıdır gönül sınırsız
Günlerim günlere devrolur karsız
Gönlüme dadandı bir usta hırsız
Doğruyu yanlış sezemiyorum.

2.
Söz bitince başlar asıl söz demi
Böyle sessiz durduğuma bakma sen.
Sen bir okyanussun ben güçsüz gemi
Kıyılara vurduğuma bakma sen.

Bilinmezi sundu bilinmez bir el
Kalmadı arada ne sur, ne engel
Gönlümün sesini duymadan evvel
Dilimdeki kördüğümüne bakma sen.

Bilinmez âlemde yürüyorum ben
Ne duyuyor, ne de görüyorum ben
Bende olan seni arıyorum ben
Sana "seni sorduğuma" bakma sen.

Gönül keliminde dile gerek yok
Bülbülün derdi aşk, güle gerek yok
Billahi bülbüle bile gerek yok
Cümleleri yorduğuma bakma sen.

TEK TARAFLI AYRILIK

Muhammet Emin TÜRKYILMAZ

Sözlerimde burukluk; gözlerimde hafif nem
Haberin yoktur ama biz ayrıldık bir tanem.

Zaten birbirimizden ne zaman haberdardık?
İki ayrı şehirde farklı yönlere vardık.

Yine de olsun derdim, ne olacaksa olsun
Zıt kutuplar buluşup aynı noktayı bulsun!

Ama artık iş başka, her şey senin lehine
Doğru bildiğim her şey kalbimin aleyhine.

Zamanında “unut” der baştan kesip atardın
Artık gözün aydıdır, seni benden kurtardın.

“Bu iş olmaz” konulu bütün uyarıların
Şimdi ayyuka çıkmış realist yaraların.

Evet; sen haklı çıktın ve bu iş olmadı
Sevgim göz mektebinden geçer not alamadı.

Lakin artık mektep de muallim de emrimde
Sıramı sana verdim, otur benim yerimde.

Biraz da benden izle takındığın tutumu
Bu yönde kullanayım tüm kanaat notumu.

Sanma ki kâinatta sevda duygusu baki
Kalbe sıkkan olduğça o da ölür illaki.

Bazen umursamazlık bazen de yersiz gurur
Sevdayı kurşun değil, bu tür hasetler vurur.

Sende sanat var deyip yazdığım şiirleri
Maziye gömüyorum; artık oradır yeri.

Sanat anlamak için muallim olmak yetmez
Ahenk yoksa bacada şiir dumanı tütmez.

Yaz muallime hanım, yaz bunu bir kenara
Sevenin alını ak da sevmezsin fikri kara!

Park şahit, mehtap şahit, bank şahit bu duruma
Zirveleri isterken savrulduğum uçuruma.

Hayallerim virane, düşlerim allak bullak
İflah olacak mıyım, o da büyük muallak!

Tek taraflı ahdime zor gelse de bu yorum,
Tek taraflı feshedip noktayı koyuyorum.

O park, o bank, o mehtap hâlâ bende duruyor
Ve bende tüm saatler ayrılığı vuruyor.

Sözlerimde burukluk; gözlerimde hafif nem
Allah’a emanet ol, biz ayrıldık bir tanem...

KARAKOÇ'A MEKTUP

Erol BOYUNDURUK (Giryani)

Yine kedilere sirke içirdik
Balıklar kavağa çıktı Karakoç.
Öküzlere kanat taktık uçurduk
Camızlar kusura baktı Karakoç.

Maymunlar tezgahta halı dokuyor
Örümcekler yılanları sokuyor
Çakallar aslana meydan okuyor
Sincaplar ormanı yaktı Karakoç.

Ensesi kalınlar geçti köşeye
Korkumuzdan kavak deriz meşeye
Eyvallah ederiz bey'e paşa'ya
Dostlar sırtımıza çıktı Karakoç.

Umut, kaf dağının ardında kaldı
Goriller ramazan davulu çaldı
Biberler şekerin yerini aldı
Torbada ki tuzlar koktu Karakoç.

Kediler üleşti aldı köpekten
Kaplanlara yal pişirdik kepekten
Kirpilerin dikenleri ipekten
Tavşanın tüyleri oktu Karakoç.

Koyunlar kurtların bastı evini
Porsuttular yedi dağın devini
Kargalar şahinin aldı avını
Kartallar seyredi baktı Karakoç

Aklımızda acabalar, belkiler
Hayal oldu hürriyetler, ülküler
Tazıları kovaladı tilkiler
Delikten deliğe tıktı Karakoç.

Bir görsen samana kazığı çaktık
Hayal dünyamızda merihe çıktık
Suları ıslattık alevi yaktık
Bizim hünerimiz çoktu Karakoç.

Güller el yakıyor bülbüller canı
Mehmedi dışladı maykılla conı
Eğer soruyorsan Erol **Giryani**
Usandı canından bıktı Karakoç.

DEMIŞLER HİCİV

Hacer ALİOĞLU (Yukuti)

Ortaya atmışlar bir çul parçası
Otur üzerine minder demişler.
Üstünde görünce parlak libası
Giysisine göre önder demişler.

Bir laf atar dolandır her yere
Sahip çıkmaz elinde ki değere
Kedi gibi göz koyduğu ciğere
Uzanamayınca mundar demişler.

İster inanmayın ister inanın
Arasında vardır her camianın
İçi dışı başka söyler adamın
Sözlerine göre dindar demişler.

Haksızlığa karşı çıkarsa kişi
Önüne koyarlar gedikli taşı
Üstüne tutarlar yaylım ateşi
İtiraz edince de kindar demişler.

Kendi söyler kendi iştir sesi
Çatmayınca yarım kalır hevesi
Etrafında örgütlemiş herkesi
Yakuti'yi geri gönder demişler.

AYİNE-İ TEFEKKÜR

İbrahim SAĞIR

Meclis-i divanede akla itibar olmaz
Bîdedep kimselerin sohbetinde ar olmaz.

Tefekkür sahasında gezerken göreceksin
Âmâlar Çarşısında aynaya nazar olmaz.

Fitne panayırında boşa huzur arama
Riya bedesteninde hiçbir zaman kâr olmaz.

Dosta giden yollarda emni eman kalmamış
Kapılıp da gaflete sanma ki zarar olmaz.

Gördüklerindir ancak gerçek ilmin kaynağı
Eğer yoksa bir nesne, var demekle var olmaz.

Yanılp da gönlünü kaptırmayasın zira
Muhit-i sefahatin dilberinden yâr olmaz.

İnsanoğlu yaşlanıp piri fani olsa da
Nefes alıp verdikçe gönlü ihtiyar olmaz.

ÇATLAR ZAMAN

Halil GÜRKAN

Acımadan dem dem tokatlar zaman
Akıtırım yaşımı gizli gizli içime
Emsalsiz gücünü ispatlar zaman
Sokar çıkarır beni biçimlerden biçime
Hüznü beşe katlar zaman
Bir nar gibi çatlar zaman.

Uyup Hak emrine devran dönerken
Günlerim kaydedilir geçmişin sayfasına
Ateş böcekleri bir bir sönerken
Ram ederim kendimi mecnunlar tayfasına
Can yükünü sırtlar zaman
Bir nar gibi çatlar zaman.

Gittikçe yorulur dilimde gazel
Anlamsız bir kavganın ortasında yım belli
Azimle beklerken pusuda ecel
Pişmanlıklar zihnimi tutsak eder temelli
Bazen aşkı atlar zaman
Bir nar gibi çatlar zaman.

Saçıma sarhoşça düşüyorken kar
Sabrımı çile yapıp sararım sabır ile
Bir kış gecesinde üşüyorken kar
Cesurca buluşurum bekleyen kabir ile
Gamı gamla kutlar zaman
Bir nar gibi çatlar zaman.

GAZEL

Mehmet Fatih KÖKSAL

Sensedim* vallâhi de billâhi de ben sensedim
Şöyle bir dünyâ gözüyle göremeden sensedim

Heşt* cennet, nüh* felekle yedi kat yer dinlesin
Hem hakikat, hem hayâlen, hem mecâzen sensedim

Tûr'a bakmak isteyen olsun tecellî-âşinâ
Nûr'a inzâl* eylemiş nûrum! Özümden sensedim

Âşık-ı bî-çâreyim, sen nerdesin, kimlerlesin?
Gel biraz sîneme yaslan, orda eğlen, sensedim

Yedi tasta geçirip sunsa felek zehr-âbını*
Leblerin tiryâk* olur ey yâr-i pür-fen, sensedim

Bahre doğru kıvrılan enhâra* benzer mâceram
Aklı yok pervâneyim* ben, şem'asın* sen, sensedim

Fâtih'i bilmez bunu gözsüz, gönülsüz okuyan
Sensedim vallâhi de billâhi de ben sensedim

**Sensedim: Seni özledim; *heşt: sekiz; *nüh: dokuz; *tiryâk: panzehir; *inzâl: indirme; *zehr-âb: zehirli su, zehir; *enhâr nehirler; *pervâne: kelebek; *şem'a: mum*